

KYRKORNA TILLSAMMANS I TRO OCH HANDLING

2019

Verksamhetsberättelse

Sveriges kristna råd, åren 2017-2018

hej,

och varmt välkommen till
vår Verksamhetsberättelse
för åren 2017 och 2018!

26

41

31

22

27

- 04 Detta är SKR
- 06 Höjdpunkter
- 08 Organisation
- 10 Medlemskyrkor
- 12 Styrelse och rådsmöten
- 14 Fem möten med beslutsfattare
- 16 Samverkan
- 18 Påverkan
- 20 Remissyttranden
- 22 Kyrkoledarresa

24 Verksamhet

- 26 Andlig vård i Kriminalvården
- 27 Sjukhuskyrkan
- 28 Böneveckan för kristen enhet
- 28 Nationella rådet för själavård vid institutioner
- 29 Följeslagarprogrammet
- 30 Klimat och hållbar utveckling
- 31 Barn och unga
- 32 Migration och integration
- 33 Nathans Söderbloms minnesfond
- 33 Medicinsk etik
- 34 Samlevnad
- 34 Interreligiös dialog
- 35 Ekumenisk teologi
- 36 Funktionshinder
- 37 Diakoni
- 38 Om organisationsförändring
- 39 Fred och mänskliga rättigheter
- 40 Kyrkornas globala vecka
- 41 Kyrka för fairtrade

- 42 Referens- och arbetsgrupper
- 44 Personal
- 45 Ekumenik
- 46 Ekonomisk redovisning
- 48 Efterord

Kyrkorna tillsammans i tro och handling

7 höjd- punkter

SJU OLIKA EKUMENISKA HÖJDPUNKTER UNDER VERKSAMHETSÅREN 2017 OCH 2018

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

SEPTEMBER 2018: Stor uppmärksamhet i media för kyrkornas gemensamma bön för Sveriges folkvalda efter riksdagsvalet.

DECEMBER 2017: Sveriges kristna råd firar 25 år. Dåvarande kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke deltar i firandet.

JUNI 2017: SKR:s presidium på plats i Rom när biskop Anders Arborelius mottas som kardinal inom den Romersk katolska kyrkan.

NOVEMBER 2018: Ekumenisk högtidsgudsjänst i Uppsala domkyrka i samband med Kyrkornas världsråds jubileumshelg "Se jag gör allting nytt!". Predikan av Kyrkornas världsråds generalsekreterare Olav Fykse Tveit.

MAJ 2017: Ekumenisk högtidsgudsjänst i Uppsala domkyrka i reformationens och försoningens tecken.

JUNI 2018: Svenska delegater vid generalförsamlingen för den Europeiska kyrkokonferensen, KEK, som hölls i Serbien.

MAJ 2018: Årskonferens i Malmö på Europaportan (Pingstkyrkan) tillsammans med Svenska missionsrådet.

Ärkebiskop Antje Jackelén, Svenska kyrkan och föreståndare Daniel Alm, Pingst – Fria församlingar i samverkan, dialogpredikar i Uppsala domkyrka i maj 2017 i samband med SKR:s årskonferens.

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

Så styrs Sveriges kristna råd

Sveriges kristna råd har 27 medlemskyrkor och tre observatörer och företräder de olika kyrkotraditionerna i vårt land. Till SKR kommer kyrkorna för att lära känna varandra, dela erfarenheter och för att samordna gemensamma projekt. Alla kyrkor har sina egna prioriteringar men tron kan också förena och utmana.

Syftet med Sveriges kristna råd (SKR) är att vara ett uttryck för och verka för kristen enhet. Styrelsen för SKR har beslutat att arbetet är uppdelat inom tre områden:

1. VERKSAMHET / REFERENS- OCH ARBETSGRUPPER

Kyrkornas samverkansarbete bedrivs genom arbetsgrupper eller nätverk där representanter för kyrkorna och närstående organisationer möts. Genom grupperna ges information om vad som är på gång i andras verksamheter samt samordning av gemensamma projekt. Här bearbetas exempelvis frågor kring människosyn och begrepp som fred och rättvisa för att identifiera kyrkornas prioriteringar för sina samhällsinsatser. Andra områden är jämställdhet, diakoni, etik, migration och integration. En viktig del är att mötas till teologisk reflektion kring exempelvis kyrkosyn, mission, religionsteologi, dop och gudstjänstfrågor.

2. EKUMENISKA ÅTAGANDEN

Sveriges kristna råd ansvarar för samordning av själavård på institutioner inom Kriminalvården (NAV) och viss samordning för andlig vård inom hälso- och sjukvården (Sjukhuskyrkan) samt på högskola och universitet (Universitetskyrkan).

Nathans Söderbloms minnesfond är också ett ekumeniskt åtagande.

3. OPINION

Det finns tillfällen när de kristna kyrkorna behöver tala med gemensam röst. Det kan vara när utsatta grupper kommer i kläm i samhället och då kyrkorna gemensamt ställer sig bakom en manifestation eller en påverkansinsats. Det behövs ett konsensusbeslut för att kyrkorna ska kunna uttala sig i en gemensam fråga. Sveriges kristna råd fungerar också som remissinstans till riksdag och regering då kyrkorna gemensamt ger ett svar inom olika frågor och utredningar. Rådet genomför även utbildningar samt producerar informationsmaterial, exempelvis genom den egna skriftserien.

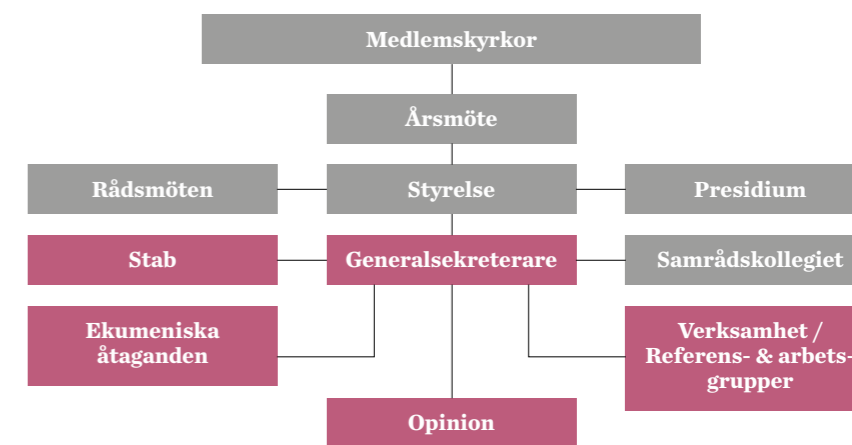
STYRNING. Medlemskyrkorna påverkar arbetet inom Sveriges kristna råd via olika forum. Årsmötet är det högst beslutande organet inom Sveriges kristna råd. Styrelsen möts fem gånger per år. Styrelsens arbete

leds av presidiet. Fyra gånger per år samlas representanter från kyrkorna till rådsmöten för samtal om viktiga frågor för landets kyrkor.

SAMRÅDSKOLLEGIET. En gång i månaden möter ledningen för Sveriges kristna råd samordnarna för de fyra kyrkofamiljerna till samrådskollegium. Här rapporterar kyrkofamiljerna och Sveriges kristna råd om aktuella frågor av relevans för det ekumeniska arbetet.

LEDNINGSGRUPP. Arbetet på kontoret i Alvik, Stockholm, leds av generalsekreteraren. Till stöd har hon en ledningsgrupp som består av totalt fem personer (generalsekreteraren, de två teologiska rådgivarna, ekonomiansvarig och press- och kommunikationsansvarig).

STAB. Runt generalsekreteraren finns en stab till stöd i arbetet inom ekonomi, administration och kommunikation.

Organisationskarta över hur Sveriges kristna råd styrs.

Inom Sveriges kristna råd finns 27 medlemmar och tre observatörer.

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

Lutherska kyrkor:

- Estniska evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige
- Lettlands evangelisk-lutherska kyrka
- Svenska kyrkan med Evangeliska fosterlandsstiftelsen
- Ungerska protestantiska kyrkan i Sverige

Frikyrkor:

- Evangeliska frikyrkan
- Frälsningsarmén
- Ekuumeniakyrkan
- Pingst – Fria församlingar i samverkan
- Svenska alliansmissionen
- Vineyard Norden
- Sjundedags Adventistsamfundet (observatör)
- Trosrörelsen (observatör)
- Vännernas samfund – kväkarna (observatör)

Katolska kyrkan:

- Stockholms katolska stift

6,0
miljoner

95
tusen

235
tusen

120
tusen

Ortodoxa och Österländska kyrkor:

- Antiokias grekisk ortodoxa Kyrka
- Armeniska apostoliska kyrkan i Sverige
- Bulgariska ortodoxa kyrkan i Sverige
- Eritreanska ortodoxa Tewahedo kyrkan i Sverige
- Etiopiska ortodoxa kyrkan i Sverige
- Finska ortodoxa församlingen i Sverige
- Grekisk-ortodoxa metropolitdömet av Sverige och Skandinavien
- Koptiska ortodoxa kyrkan i Sverige
- Makedonska ortodoxa kyrkan i Sverige
- Rysk-ortodoxa kyrkan (Ekumeniska patriarkatet Konstantinopel)
- Ryska ortodoxa kyrkan i Sverige (Moskva-patriarkatet)
- Serbiska ortodoxa kyrkan i Sverige
- S:t Selasse Etiopiska Ortodoxa Tewahedo kyrkan i Sverige.
- Syrisk-ortodoxa kyrkan
- Österns assyriska kyrka i Sverige
- Österns gamla kyrka

30 kyrkor i samverkan

I Sveriges kristna råd möts medlemskyrkor fördelade på fyra kyrkofamiljer: den lutherska kyrkofamiljen, den frikyrkliga kyrkofamiljen, den katolska kyrkofamiljen och den ortodoxa/österländska kyrkofamiljen.

Sveriges kristna råd är en mötesplats för 27 medlemskyrkor samt tre observatörskyrkor. Inom medlemskyrkorna ryms de olika kristna traditionerna i vårt land. Rådet länkar samman medlemskyrkornas eget arbete inom flera olika områden

vilket görs genom att erbjuda mötesplatser för idéutbyte, skapa nätverk, ge kommunikationsservice, stöd för ekumenisk utveckling och samordning av gemensamma aktiviteter.

ATT UTGÖRA ”kyrkorna tillsammans – i tro och handling” kan innebära att en eller flera kyrkor inom ramen för SKR anförtros uppdrag på delegering för helhetens räkning. Kyrkornas resurser på olika sakområden kan även mötas inom SKR:s ram i nätverksform och på det sättet gemensamt utgöra en resurs

för ”kyrkorna tillsammans”.

De fyra kyrkofamiljerna inom Sveriges kristna råd har var sin samordnare. Under de två senaste åren har SKR:s ledning strukturellt besökt majoriteten av medlemskyrkorna och dess kanslier för samtal om ekumenik, samordning och SKR:s roll.

NYA MEDLEMSKYRKOR är Grekiska ortodoxa kyrkans metropolitdöme och Eritreanska ortodoxa Tewahedo kyrkan, samt observatörer Trosrörelsen och Vännernas samfund – kväkarna.

Ungdomar invalda i styrelsen

Styrelsen för Sveriges kristna råd har under 2017-2018 haft sammanlagt nio sammanträden och sex rådsmöten.

Styrelsen och valberedningen har under en längre tid arbetat för att förnygra styrelsearbetet inom Sveriges kristna råd. Vid årsmötet i Uppsala i maj 2017 invaldes därför för första gången fyra ungdomsrepresentanter, en från varje kyrkofamilj.

Efter fyllnadsval vid beredande årsmöte 2018 har styrelsen haft följande sammansättning:

Den frikyrkliga kyrkofamiljen

Ordinarie:

Daniel Alm, Pingst – Fria församlingar i samverkan
Lasse Svensson, Equmeniakyrkan
Kjell Larsson, Svenska alliansmissionen

Ersättare:

Olle Alkholm, Equmeniakyrkan
Clive Adams, Frälsningsarmén
Linalie Newman, Evangeliska frikyrkan

Den katolska kyrkofamiljen

Ordinarie:

Anders Arborelius, Stockholms katolska stift
Fredrik Emanuelson, Stockholms katolska stift

Ersättare:

Helena D'Arcy, Stockholms katolska stift
Magdalena Dahlborg, Stockholms katolska Stift

Den lutherska kyrkofamiljen

Ordinarie:

Cecilia Brink, Svenska kyrkan
Cristina Grenholm, Svenska kyrkan

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

De fyra ungdomsrepresentanterna i styrelsen Amanda Carlshamre, Fiorella Bastidas, Sally Adel och Ida Tonnvik.

Antje Jackelén, Svenska kyrkan
Maie Martinson, Estniska Evangelisk-lutherska kyrkan
Kerstin Oderhem, Svenska kyrkan/
Evangeliska Fosterlandsstiftelsen

Ersättare:

Johan Garde, Svenska kyrkan
Martin Modeus, Svenska kyrkan
Maria Bergstrand, Svenska kyrkan
Jenny Sjögren, Svenska kyrkan
Erik Sjöstrand, Svenska kyrkan

Den ortodoxa kyrkofamiljen

Ordinarie:

Dioscoros Benyamin Atas, Syrisk Ortodoxa kyrkan
Jean Mansour, Antiokiska ortodoxa kyrkan

Ersättare:

Jacob Kasselia, Syrisk Ortodoxa kyrkan
Anne-Christine Lindvall, Serbisk ortodoxa kyrkan

Ungdomsrepresentanter

Ordinarie:

Sally Adel, Koptiska kyrkan (Ortodoxa kyrkofamiljen)
Amanda Carlshamre, Svenska Kyrkans Unga (Lutherska kyrkofamiljen)

Personlig ersättare:

Fiorella Bastidas, Sveriges Unga katoliker (Katolska kyrkofamiljen)
Ida Tonnvik, Equmenia (Frikyrkliga kyrkofamiljen)

RÅDSMÖTEN

Presidiet har mellan styrelsens sammanträden kallat till följande rådsmöten:

- 15 februari 2017 – S:ta Eugenia församling, Stockholm: **Människosyn värde och värdighet**
- 29 maj 2017 – S:t Lars församling, Uppsala: **Kyrkans historia i Sverige**
- 15 november 2017 – Betlehems kyrkan, Stockholm: **Organisationsöversyn**
- 11 januari 2018 – Andreaskyrkan, Stockholm: **"Låt oss tala med varandra på vägen" – nya impulser i det ekuumeniska samtalet**
- 17 maj 2018 – Europaporten, Malmö: **Om konsensusmetoder och demokrati**
- 15 november 2018 – St. Sava Serbisk ortodoxa kyrka, Stockholm: **Människors värdighet och värde**

Förbönstund i St Afrems syrisk-ortodoxa kyrka i Södertälje i samband med styrelsemöte i september 2017.

KÖNSFÖRDELNING

- Könsfördelning i SKR:s styrelse är totala antalet ledamöter och ersättare 28. Av dessa är i styrelsen 15 kvinnor (53,6%) och 13 män (46,4%). Under förra mandatperioden var fördelningen 41,7% kvinnor och 58,3% män. Könsfördelningen inom kansliet var vid årsskiftet 2018/2019 följande: 12 kvinnor (60%) och 8 män (40%).

Fem möten med beslutsfattare

Statsminister Stefan Löfven tog emot en delegation från Sveriges kristna råd på Rosenbad för samtal om demokrati och kyrkans roll i samhället (juni 2018).

FOTO ALLA BILDER: MIKAEL STJERNBERG

Utrikesminister Margot Wallström tog emot SKR:s presidium för ett samtal om religionsfrihet och att det demokratiska utrymmet för minoriteter hotas på många platser i världen (maj 2018).

Migrationsverkets generaldirektör Mikael Ribbenvik talade vid kyrkornas nätverksdagar för migration i Immanuelskyrkan i Stockholm (april 2018).

Svenska kyrkledare överlämnade Juluppropets 80 000 namnunderskrifter till migrationsminister Morgan Johansson (januari 2017).

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke besökte Sveriges kristna råd när organisationen firade 25 år (december 2017).

Kyrkornas plattform för samverkan

En viktig del i arbetet är att visa på kristen enhet genom att företräda och representera medlemskyrkorna i Sverige. Det sker i kontakt med organisationer, stiftelser, myndigheter, regering och civilsamhället.

SAMVERKAN NATIONELLT

Sveriges kristna råd samverkar regelbundet med följande organisationer och nätverk:

- Civilsamhällets organisationer i samverkan (Civos) – aktiv medlem
- Concord Sverige – medlem
- Hela människan – samverkan inom referensgruppen för diakoni
- Kristna freds rörelsen – samverkan bland annat kring Martin Luther King-priset
- Liv och fred-institutet – huvudman
- Nätverket för barnkonventionen – medlem
- Sveriges ekumeniska kvinnoråd – kanslisamverkan
- Svenska missionsrådet – kanslisamverkan
- Stiftelsen Nathan Söderbloms minnesfond – huvudman

Samarbete och samråd sker också med många andra organisationer, bland annat de kristna biståndsorganisationerna och studieförbunden och Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar.

SAMVERKAN INTERNATIONELLT

Internationellt samverkar Sveriges kristna råd med följande organisationer och nätverk:

- Churches Commission for Migrants in Europe (CCME) – medlem
- Europeiska kyrkokonferensen (KEK) – samverkan
- Kyrkornas världsråd (KV) – associerad medlem
- Nordiskt Faith and Order-nätverk – mötesplats för ekumenisk teologisk reflektion
- Norden-FOCCISA – nationella råden i Norden och elva länder i södra Afrika
- Norden-Baltikum – nationella kristna råd möts till möten mellan generalsekreterare och till årliga ekumeniska sekreterarsamlingar.

I många av Sveriges kristna råds arbets- och referensgrupper finns inte bara representanter från medlemskyrkorna utan även personer från närstående organisationer och nätverk.

Läs mer på sidorna 42-43.

De nationella kristna råden i Norden och Baltikum möts regelbundet. Här från samlingen på Island i mars 2017.

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

Representanter från Sveriges kristna råd mötte i juni 2018 statsminister Stefan Löfven för ett samtal om kyrkornas roll i samhället.

URVAL AV TOTALT 34 PUBLICERADE DEBATTARTIKLAR OCH UTTALANDEN ÅREN 2017-2018

16 december 2018. Dagens nyheter.

21 juni 2018. Aftonbladet.

14 mars 2018. Svenska Dagbladet.

13 december 2017. Dagen.

29 november 2017. Göteborgs-Posten.

6 september 2017. Göteborgs-Posten.

2 juni 2017. Dagen.

6 april 2017. Göteborgs-Posten.

19 november 2018. SVT Opinion.

25 mars 2018. Göteborgs-Posten.

28 juni 2018. Dagen.

Växande påverkansarbete

Det finns tillfällen när kyrkorna behöver tala med gemensam röst. Det kan till exempel vara när utsatta grupper kommer i kläm i samhället och då kyrkorna gemensamt ställer sig bakom en manifestation eller en påverkansinsats.

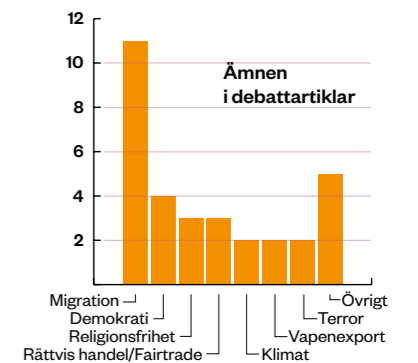
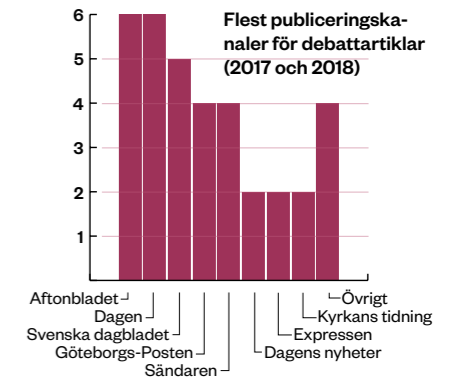
Påverkansarbetet har växt, både i antalet insatser men också i kyrkornas gemensamma strävan att arbeta tillsammans. Sveriges kristna råd har under de senaste två åren skrivit totalt 34 debattartiklar, öppna brev eller uttalanden. Majoriteten av artiklarna är undertecknade av kyrkoledarna, vissa artiklar har skett i samverkan med andra som exempelvis Concord. Den fråga som helt dominerat debat-

ten är migration och integration. Men även ämnen om demokrati och religionsfrihet har varit prioriterade områden.

Andra frågor som fått stor uppmärksamhet är försvar för konfessionella friskolor och den gemensamma bön som SKR utlyste för landets folkvalda i samband med riksdagsvalet 2018.

Karin Wiborn medverkar i SVT:s Morgonstudion i september 2018 och berättar om kyrkornas bön efter riksdagsvalet.

PUBLICERADE DEBATTARTIKLAR, ÖPPNA BREV OCH UTTALANDEN ÅREN 2017-2018

2017:
 2017-01-26, debatt, Aftonbladet, Vi står upp för godhet
 2017-03-09, debatt, Aftonbladet, Sverige får inte svika de som söker asyl
 2017-04-06, debatt, Göteborgs-Posten, Skrota den tillfälliga asyllagen
 2017-04-07, uttalande, Uttalande från SIR med anledning av dådet i Stockholm
 2017-04-09, öppet brev, Kondoleansbrev till Koptiska kyrkan
 2017-05-05, debatt, Dagen, Fika fairtrade - och hjälp kvinnor ...
 2017-05-24, öppet brev, Kyrkorna skriver öppet brev till Migrationsverket om konvertiter
 2017-06-02, debatt, Dagen och Sändaren, Både kyrkan och världen behöver ekumeniken
 2017-06-20, debatt, Svenska dagbladet, Tvångsutvisa inte till Afghanistan

2017-09-06, debatt, Göteborgs-Posten, Arbeta för att minoriteter ska kunna leva i sina hemländer
 2017-09-11, öppet brev, Kyrkoledare uppmanar regeringen att skriva under FN-avtal om kärnvapen
 2017-09-20, debatt, Göteborgs-Posten, Nu kan FN:s kärnvapenförbud skrivas på - gör det!
 2017-11-29, debatt, Svenska dagbladet, Sveriges asyllagstiftning fortfarande på EU:s miniminivå
 2017-12-07, debatt, Aftonbladet, Sverige bidrar till tortyr och slavhandel i Libyen
 2017-12-12, debatt, Altinget, "Sverige är inte bäst i klassen"
 2017-12-13, debatt, Dagen, Sändaren, Kyrkans tidning, Katolskt magasin, Världen idag, Kyrkorna återupptar Juluppropet
 2018:
 2018-03-14, debatt, Svenska

dagbladet, Religiösa friskolor är en tillgång för samhället
 2018-03-19, debatt, Svenska dagbladet, Kommer regeringen gömma sig bakom EU?
 2018-03-25, debatt, Göteborgs-Posten, Gillar Göteborgs stad inte olika?
 2018-04-26, debatt, Sändaren, Värna demokratin - ta en fika!
 2018-05-04, debatt, Dagen, Vi är kallade att rädda jorden
 2018-06-11, debatt, Aftonbladet, Villkora inte vårt bistånd, politiker!
 2018-06-21, debatt, Aftonbladet, Vi kräver att Sverige inför rätten till familjeåterförening
 2018-06-28, debatt, Dagen, Vem får plats i dagens Sverige?
 2018-07-02, öppet brev, Israels ambassadör, Ekumeniska följeslagarprogrammet
 2018-07-04, debatt, Expressen, Nazisternas närvaro i Almeda-

len sker på bekostnad av vår trygghet
 2018-07-05, debatt, Dagen, Religionsfriheten hotas också i Sverige
 2018-07-29, debatt, Dagens nyheter, Civilsamhället måltavla i hätsk och okunnig debatt
 2018-09-29, debatt, Hållbarhet, Rättvis handel krävs för att nå Agenda 2030
 2018-10-30, debatt, Aftonbladet, Vi måste ta hoten mot demokratin på allvar
 2018-11-15, debatt, Svenska dagbladet, Religionsfriheten är hotad i Bulgarien
 2018-11-19, debatt, SVT Opinion, Vi behöver försvara rätten att få finnas
 2018-12-16, debatt, Dagens nyheter, Migrationsverket måste respektera konvertitens tro
 2018-12-20, debatt, Kyrkans tidning och Sändaren, Var inte rädda - även om det finns anledning

Remissvar påverkar politiska beslut

Sveriges kristna råd är remissinstans för riksdag och regering när kyrkorna gemensamt ger svar på olika frågeställningar och utredningar.

Innan regeringen skriver en proposition får myndigheter och intresseorganisationer (remissinstanser) yttra sig över ett utredningsförslag från till exempel en kommitté.

Under de två senaste åren har Sveriges kristna råd skrivit totalt 15 remissvar.

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

Styrelsen beslutar om kyrkornas gemensamma remissyttranden.

2018

2018-09-12

Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst samhälle

2018-09-04

Långsiktigt stöd till det civila samhället

2018-05-22

En ny stödordning för säkerhets-
höjande åtgärder inom det civila
samhället

2018-05-09

Beslag och husrannsakan – ett regel-
verk för dagens behov

2018-03-27

Hemlig dataanvändning – ett viktigt
verktyg i kampen mot allvarlig
brottslighet

2018-03-07

Utvidgat hinder mot erkännande av
utländska barnäktenskap

2018-02-23

Uppehållstillstånd på grund av
praktiska verkställighetshinder och
preskription

2018-02-20

Ny möjlighet till uppehållstillstånd

2017

2017-11-30

Livstidsstraff för mord

2017-09-11

Kvalitet i välfärden

2017-09-06

Bättre skydd mot diskriminering

2017-03-20

Nya regler i arbetslöshetsförsä-
ringen om bland annat förtroende-
uppdrag och uttag av pension

2017-03-24

Värna demokratin mot våldsbeja-
kande extremism – Nationell sam-
ordning och kommunernas ansvar

2017-03-13

Politisk information i skolan

2017-03-06

Processbeskrivning Spår 6 – För-
längningsansökningar

När regering och riksdag ska ta fram förslag för olika förändringar i lagstiftning och praxis tillsätts ofta en utredning. När utredningen är klar skickas den till berörda myndigheter och civilsamhällsorganisationer som kan tänkas vilja ge synpunkter på förslagen.

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

5 bilder

FRÅN KYRKOLEDARRESAN
TILL INDIEN OCH MYANMAR
JANUARI OCH FEBRUARI 2018

Svenska kyrkoledare besökte Indien och Myanmar (Burma) för möten med kristna bröder och systrar. På programmet fanns även dialog med företrädare för andra religioner om samexistens och demokrati.

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

Kyrkoledare Lasse Svensson, Equmeniakyrkan, talar på Myanmar Institute of Theology, Yangon.

Den svenska gruppen deltog i en ekumenisk gudstjänst i New Delhi.

Den svenska delegationen bjöds in till nuntien i New Delhi (Vatikanens "ambassadör").

Karin Wiborn i möte med generalsekreteraren för Myanmar Council of Churches.

Den svenska ekumeniska delegationen.

Kyrkorna tillsammans i tro och handling

Det finns en stor bredd i den verksamhet som Sveriges kristna råd samordnar. Kyrkornas gemensamma arbete bedrivs genom arbetsgrupper och nätverk där representanter för kyrkorna och närstående organisationer möts.

Genom grupperna ges information om vad som är på gång i andras verksamheter samt samordning av gemensamma projekt. Här bearbetas exempelvis frågor kring människosyn och begrepp som fred och rättvisa för att identifiera kyrkornas prioriteringar för sina samhällsinsatser.

ANDRA OMRÅDEN är jämställdhet, diakoni, etik, migration och integration. En viktig del är att mötas till teologisk reflektion kring exempelvis kyrkosyn, mission, religionsteologi, dop och gudstjänstfrågor. Se en sam-

manställning över grupperna och nätverken på sidorna 42-43.

Inom Sveriges kristna råd finns ett antal ekumeniska åtaganden där organisationen samordnar olika större projekt med extern finansiering. Det innefattar samordningen av självvård på institutioner: andlig vård i Kriminalvården (NAV), andlig vård inom hälso- och sjukvården (Sjukhuskyrkan) samt på högskola och universitet (Universitetskyrkan). Inom detta arbete finns drygt 500 diakoner, pastorer eller präster som helt eller delvis har sin arbetsplats på någon av landets statliga institutioner.

Ett annat ekumeniskt åtagande är Nathan Söderbloms minnesfond.

På följande sidor presenteras de olika verksamheterna inom Sveriges kristna råd (sidorna 26-41) som med ord och bilder visar på ”Kyrkorna tillsammans i tro och handling”.

Sveriges kristna råd samordnar den svenska delen av Ekumeniska följeslagarprogrammet i Israel och Palestina.

FOTO: EAPPI

Utökad arbete i Kriminalvården

Varje intagen på svenska anstalter och häkten ska ”tillförsäkras religionsfrihet; frihet att ensam och tillsammans med andra utöva sin religion”, som det står i Regeringsformen kap 2, § 1, 6:e stycket. Därför finns 180 NAV-medarbetare inom Kriminalvården.

2017 och 2018 har inneburit en väsentlig förändring av arbetet på Sveriges kristna råd gällande NAV, Nämnanden för andlig vård. Sedan 1 januari 2017 har SKR övergripande ansvar för all andlig vård i Kriminalvården genom ett avtal med myndigheten. Det har inneburit ökade resurser och ökad bemanning på SKR:s kansli.

Från och med 1 februari 2019 kommer en samordnare för den muslimska andliga vården att anställas under två år på 50 procent. Rekrytering till den tjänsten har skett i samråd med Islamiska samarbetsrådet (ISR). Förhoppningen är att det ska kunna leda till att fler

imamer får möjlighet att verka på anstalter och häkten och att dessa får en bättre gemensam grund för sitt arbete. Kontakter har också tagits med buddistiska sammanhang och ett försöksprojekt med buddistisk andlig vård har inletts i Göteborg.

I SEPTEMBER 2017 reste en delegation från Sverige till en internationell konferens för fängelsejälavårdare i Cambridge, England. Konferensen var välbesökt och särskilt tidigare ärkebiskopens av Canterbury Rowan Willams morgonböner lever än i minnet. Utöver det bestod konferensen av föreläsningar, workshops och möten med kollegor från många länder. NAV-kansliet bidrog mycket i arbetet med konferensen och svensken Magnus Abrahamsson var en av talarna.

Vid cirka 20 anstalter och några häkten bedrivs besöksgruppsverksamhet med hjälp av ideella insatser. För dessa arrangerades tre besöksgruppskonferenser under 2018 i Sol-

lentuna, Kumla och Kalmar. Temat och upplägget var detsamma vid alla tillfällena, och innehöll samtliga också ett studiebesök på häkte eller anstalt. Detta var ett mycket uppskattat initiativ och förhoppningen är att kunna fortsätta med dessa.

I APRIL 2018 arrangerades en nationell konferens på Hallstaberget, Sollefteå. Ett 30-tal NAV-medarbetare deltog på konferensen som hade temat *Fånga modet*. Vid medlemsmötet valdes en ny styrelse för föreningen Självvårdare i Kriminalvården.

I september samma år arrangerades en lyckad fortbildning för dem som varit många år i tjänst. Cirka 20 NAV-medarbetare deltog.

I slutet av november 2018 nåddes vi av beskedet att klostret på Kumla-anstalten ska pausas, anledningen var Kriminalvårdens platsbrist. Redan dagen efter beskedet påbörjades undanplockning och dokumentation av lokalerna.

FOTO: MAGNUS ARONSON

Det finns cirka 300 medarbetare inom Sjukhuskyrkan.

Kyrkan som alltid är öppen

Medlemskyrkorna inom Sveriges kristna råd och dess församlingar bär upp Sjukhuskyrkans arbete och möjliggör kyrkans närvaro i det dagliga arbetet på våra sjukhus till stöd för patienter, närstående och personal.

”En viktig del av hälso- och sjukvårdens ansvar och uppdrag är att jobba utifrån en helhetssyn på människan, vilket innebär att hänsyn ska tas till både fysiska, psykiska, sociala, andliga och existentiella behov.” Så inleder Region Gävleborg den överenskommelse man slutit med Sjukhuskyrkan under år 2018. Man fortsätter: *”Sjukhuskyrkans medarbetare bidrar med sin kompetens och sitt uppdrag, till hälso- och sjukvårdens multiprofessionella teamarbete.”*

REGION GÄVLEBORG är inte ensamma om att teckna överenskommelser av detta slag. Under senare år har liknande skrivelser tecknats i flera regioner. Det är ett sätt att tydliggöra den andliga vårdens roll inom sjukvården, kompetensen Sjukhuskyrkan bidrar med, men också

ansvarsfördelning och avgränsningar. I texterna framgår även att den andliga vården idag innefattar företrädare för andra religioner, dels genom egna tjänster och dels genom

SJUKHUSKYRKAN

- Sjukhuskyrkan betecknar inte en fysisk lokal, utan är ett samlingsnamn för kyrkornas verksamhet och de medarbetare som finns inom Sjukhuskyrkan.
- Fokus i arbetet ligger på självvårdande samtal, krisstöd, avlastningssamtal för personalgrupper, utbildningsinsatser, andakter och riter.
- Målgrupp är patienter, närstående och personal. Totalt finns cirka 300 medarbetare i Sjukhuskyrkan.
- Lokala församlingar och kyrkor är arbetsgivare för tjänsterna och bär huvuddelen av det ekonomiska ansvaret för tjänsterna.

att Sjukhuskyrkan bistår vårdpersonalen genom att förmedla kontakter.

ATT MAN FRÅN vårdens sida på många håll valt att lyfta fram vikten av den andliga vården i sjukvården på detta sätt, är både en bekräftelse av det goda arbete som utförs och också en utmaning till reflektion. I Sjukhuskyrkans kompetensprogram, som de som går in i tjänst förväntas genomgå, är ett fokus reflektion kring uppdraget. En fråga som bearbetas är hur kyrkans sändning kan formuleras för medarbetare i Sjukhuskyrkan och vilket det specifika bidraget är, också sett utifrån vårdpersonalens kompetens.

Att vara grundad i uppdrag och sändning har betydelse när sjukhusdiakonen står i akutens anhörigrum tillsammans med kvinnan som precis mist sin make, när sjukhuspastorn leder avskedstagandet av barnet som dog redan innan det föddes tillsammans med föräldrarna. Eller när prästen håller ihop samtalet i vårdavdelningens personalgrupp efter en händelse som var alltför svår att enkelt lägga bakom sig.

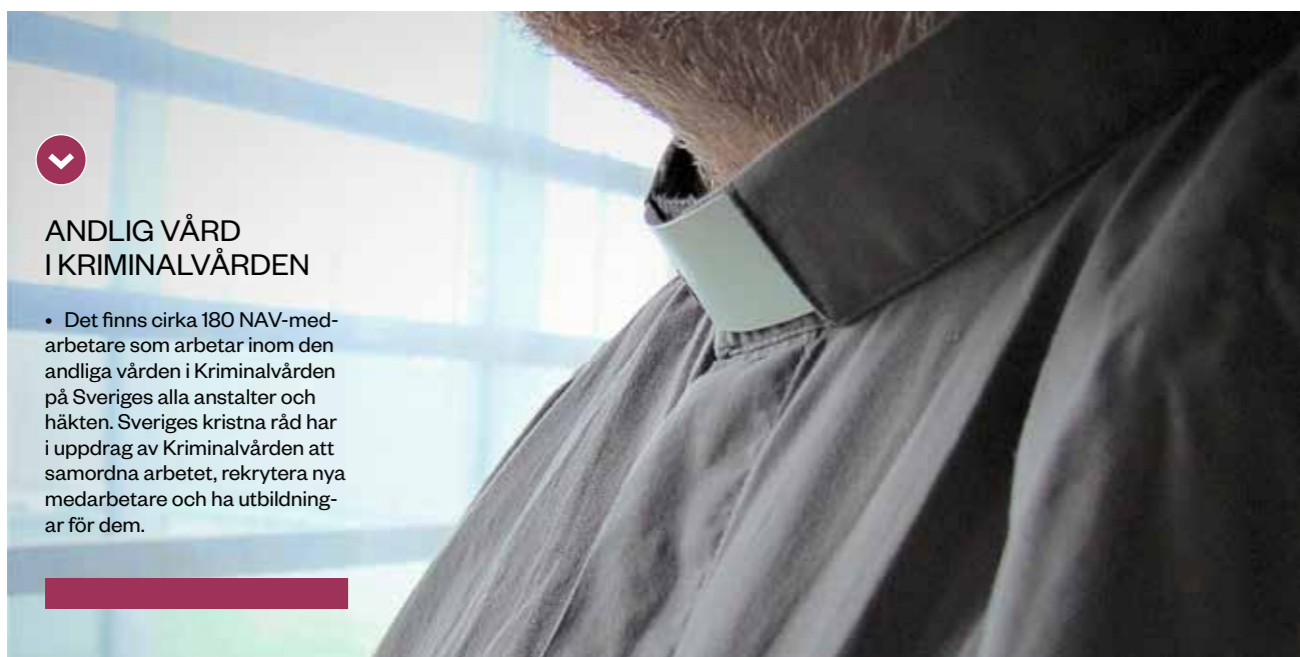

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

ANDLIG VÅRD I KRIMINALVÅRDEN

- Det finns cirka 180 NAV-medarbetare som arbetar inom den andliga vården i Kriminalvården på Sveriges alla anstalter och häkten. Sveriges kristna råd har i uppdrag av Kriminalvården att samordna arbetet, rekrytera nya medarbetare och ha utbildningar för dem.

120 länder i gemensam bön

Böneveckan för kristen enhet som infaller varje år 18–25 januari skapar inga stora rubriker i tidningarna. Inte heller produceras läromässiga dokument om kyrkosyn och sakrament. I stället samlas man över samfundsgränserna till gemensam bön och bibelläsning om enhet och försoning mellan kyrkorna för att stärka det kristna vittnesbördet i världen.

Böneveckan har utvecklats till världens största ekumeniska manifestation och genomförs i cirka 120 länder. Sedan 1966 organiseras veckan av Kyrkornas världsråd och Påvliga rådet för kristen enhet. Nationella ekumeniska råd arbetar fram ett gudstjänst- och reflektionsmaterial på veckans tema. Det internationella grundmaterialet har sedan översatts och bearbetats.

Detta har publicerats i sin helhet på hemsidan och en broschyr med förslag till en ekumenisk gudstjänst har distribuerats till samtliga kristna församlingar i Sverige. På hemsidan finns extramaterial att ladda ner. Runt om i landet sker många olika ekumeniska arrangemang under veckan. Den föreslagna gudstjänsten firas lokalt tillsam-

Böneveckan firas varje år 18-25 januari.

mans med församlingar från olika kyrkor och samfund – normalt på söndagen i veckan.

Böneveckans tema 2017 var "Försoning – Kristi kärlek lämnar oss inget val" och för 2018 "Guds hand leder oss".

Varje år tillfrågas ett lokalt ekumeniskt råd i Sverige om att vara referensgrupp och arbeta fram förslag på hur materialet kan anpassas till lokala förhållanden.

Kyrkorna i samhällets tjänst

När kyrkorna inbjuds till närvaro på andra arenor i samhället stärks det ekumeniska vittnesbördet då arbetet görs tillsammans. Vid sidan om Kriminalvården och sjukhusen gäller det universitet och högskolor, samarbete med polisväsendet, militärsjälavård och närvaro vid en del arbetsplatser.

Hur den ekumeniska samverkan ser ut skiljer sig åt, liksom hur starkt kopplad man är till Sveriges kristna råd och hur finansieringen ser ut. Det finns sedan en längre tid ett nära samarbete mellan de olika verksamheternas konsulenter, oavsett kyrklig hemvist genom planering av utbildning och fortbildning av pastorer, diakoner, präster och systrar som är den kyrkliga närvaron på dessa platser. Sedan några år möts representanter för kyrkofamiljerna och konsulenter för själavård vid institutioner två gånger per år för att söka en gemensam överblick, lära av

varandra och utvecklas tillsammans.

Ett viktigt perspektiv är att de som arbetar på sjukhus, anstalter och universitet är ekumeniska spjutspetsar, arbetsgemenskapen är ekumenisk, som nu och då ställs inför stora frågor som ska lösas och det ofta utan att det finns tid till alltför lång eftertanke kring hur. Det finns bland dessa medarbetare en ekumenisk kompetens där kyrkan behöver agera trovärdigt och samtidigt vara trogen sina traditioner.

Det tredje stora området vid sidan om kriminalvården och Sjukhuskyrkan är Universitetskyrkan som har ett drygt 60-tal medarbetare verksamma vid landets universitet och högskolor. Verksamheten finansieras till största delen av kyrkorna själva. På nationell nivå arbetar den frikyrkliga Högskolekommittén tillsammans med Svenska kyrkans arbetsgrupp för högskolegrupper kring aktuella frågor, fortbildningar och temadagar

FÖLJESLAGARPROGRAMMET

Ekumeniska följeslagarprogrammet kom till efter en förfrågan från kyrkoledare i Jerusalem år 2001. I ett brev till Kyrkornas världsråd skrev kyrkoledarna bland annat "Vi ber ödmjukt om skydd för hela vårt folk, för att kunna återskapa förtroende och säkerhet mellan israeler och palestinier. Vi ber fredsälskande människor från hela världen att förena sig med oss i vår strävan efter en rättvis fred."

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

Stort behov av följeslagare

Följeslagarprogrammet leds internationellt av Kyrkornas världsråd, med huvudkontor i Genève och lokalt genom ett samordningskontor i Jerusalem. Sedan de första följeslagarna reste ut år 2002 har omkring 1800 människor från över 20 länder varit följeslagare varav cirka 340 från Sverige.

Den svenska delen av följeslagarprogrammet finansieras till största delen med humanitära biståndsmedel från Sida, och dels med medel från medlemsorganisationerna i Följeslagarprogrammets styrgrupp.

En utvärdering genomfördes av hela Följeslagarprogrammet 2016 och utifrån rekommendationer har förändringar genomförts inom organisationen under 2017-18. Det har inrättats en Internationell referensgrupp med representanter från lokala kyrkor i Jerusalem, Kyrkornas

världsråd och från sändande länder där en svensk ledamot finns med. Utifrån rekommendationer i utvärderingen har också uppföljning och rapporteringsrutiner förbättrats så att det tydligare svarar mot humanitära biståndskrav.

UNDER 2017 OCH 2018 har SKR sänt ut drygt 30 följeslagare. Följeslagarna ingår under tre månader i internationella team på plats och samarbetar med fredsrelser i Palestina och Israel. De arbetar utifrån sju placeringar och finns på utsatta platser där barn och unga är på väg till skolan, vid militära vägspärrar och när bönder skördar eller herdar vallar sina får. Följeslagarna uppmuntrar och samverkar med lokala fredsorganisationer som arbetar utifrån ickevåldsprinciper.

I följeslagarnas reserapporter, som sprids i deras nätverk och löpande publiceras på följeslagar-

programmets hemsida, beskrivs ofta människor i utsatta situationer. Rapporterna talar även om hur ockupationen av Palestina påverkar både palestinier och israeler, de israeliska- och palestinska fredsrelsernas viktiga arbete och vikten av följeslagarnas närvaro och stöd. I uppdraget för de svenska följeslagarna ingår att de genomför minst tio informationsaktiviteter i Sverige efter sin fältperiod med information och kunskapsspridning genom att berätta vad de sett, hört och varit med om för att öka engagemanget för fred och stärka folkrätten. Förutom alla de lokala informationstillfällen som följeslagare och våra samverkande organisationer arrangerar har följeslagare varit engagerade i Bok och biblioteksmässan och MR-dagarna.

Det är ett fortsatt stort behov av följeslagarprogrammet vilket också bekräftas av lokala kyrkor och flera FN-organ.

SKR deltog vid Klimatriksdagen i maj 2018 och som avslutades med en demonstration i Stockholm.

Tro, hopp och klimat

Arbetet med att konkretisera den överenskommelse som togs i Paris 2015 (COP21) inom FN:s klimatförhandlingar har pågått under 2017 och 2018. I slutet av perioden hölls ett möte i Katowice i Polen (COP24) då världens stater skulle ta ytterligare steg.

Bakgrunden var den mycket oroande rapport från FN:s klimatpanel IPCC som publicerades under hösten 2018. Resultatet så här långt anses otillräckligt och stora utmaningar kvarstår både för politiska beslut och för förändringar i människors livsstil. Agenda 2030 är ett konkret instrument för arbetet för långsiktig hållbarhet.

I SKR:s referensgrupp för klimat och hållbar utveckling möts representanter för kyrkor och när-

stående organisationer för samråd och gemensamma initiativ. Liksom tidigare utgår arbetet från SKR:s skrift *Värna den jord som Gud älskar*, en skrift som visar hur kyrkornas olika teologiska traditioner samlas i en gemensam övertygelse om att Gud älskar och värnar skapelsen och vill dess framtid.

TVÅ SEMINARIER HAR hållits: 2017 på temat *Jorden vi ärvde och sålde* och 2018 med rubriken *Tro, hopp och kärlek i klimatångestens tidevarv – om våra existentiella drivkrafter*. I det första seminariet samverkade SKR med Teologiska högskolan Stockholm, i det andra med Fossilfritt Sverige, S:t Eugenia församling och Newmaninstitutet.

Ett tredje seminarium genomfördes inom ramen för den Klimatriks-

dag som i maj 2018 samlade drygt 600 personer. Temat då var *Tro hopp och klimat – kyrkornas bidrag i arbetet för rättvisa och hållbar utveckling*. Klimatriksdagen avslutades med en demonstration i Stockholm då en grupp vandrade under en stor nygjord banderoll med temat *Värna den jord som Gud älskar*.

EN DEBATTARTIKEL om klimatan-svar antagen av SKR:s styrelse och undertecknad av dess ungdoms-representanter publicerades i maj 2018. Temat var: *Vi vill se modiga beslut för planetens överlevnad*.

Som vanligt uppmuntrade SKR till gudstjänster och aktioner under perioden Skapelsetid genom att publicera förslag till inslag i gudstjänster och exempel på material som inspirerar och utmanar.

Nätverk stärker barn och unga

Sveriges kristna råds arbete med barn och ungdomar sker framförallt genom engagemang i barnrättsfrågor och att hålla ihop nätverk med dem som leder landets kristna barn och ungdomsorganisationer.

I Sveriges kyrkor bedrivs en omfattande barn- och ungdomsverksamhet. Det är alltifrån scouter, barnkörer, fritidsgårdar, integrationsprojekt till bibelstudier, konfir-mationsverksamhet med mera. De olika kyrkorna har sina egna profiler och metoder, men lär av varandra och hämtar inspiration från det andra har gjort.

Arbetet med barnrättsfrågor är

organiserat i en gemensam samråds-grupp. Gruppen samarbetar med andra organisationer i civilsamhället i Nätverket för Barnkonventionen. Gruppen har under året framfö-rallt fokuserat på att utveckla två områden. Dels förbönsgudstjänsten i samband med FN:s Barndag. Den firas den första måndagen i oktober varje år.

Förbönsgudstjänsten uppmärks-sammar genom bön och berättelser barns rättigheter och aktuella om-råden som gäller barn. Dels genom att initiera ett projekt där högstadie-tonåringar utfrågas runt om i landet om hur det är att vara *en sån som går i kyrkan*. Resultatet kommer att presenteras under 2019.

Det andra området är arbetet i Sveriges kristna ungdomsråd. Idag fungerar det som ett nätverk. Nät-verket möts vid två tillfällen varje år. I våras var man på Hagabergs Folk-högskola i Södertälje och gästades av Lovisa Landälv från Frälsningsar-méns projekt *Starta Om*. Projektet handlar om att hjälpa ungdomar som upplever att de har problem med porrsurfande.

En fråga som ofta återkommer är de statliga och kommunala bidragen. Kyrkorna har gemensamt arbetat för att få gehör för det betydelsefulla arbete som kyrkorna gör med barn och ungdomar i debattartiklar i Göteborgs-Posten.

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

Sveriges kristna råd vill uppmärksamma barn och ungdomars rättigheter och delaktighet i såväl kyrkornas liv som samhället i stort.

Kyrkor enade om migration

Migration och integration är ett aktuellt och prioriterat område inom Sveriges kristna råd. Den rådande migrationspolitiken och samhällsklimatet har resulterat i att kyrkorna tillsammans agerat i ett antal påverkansfrågor samt utvecklat utbildningsarbetet inom området.

Åren 2017 och 2018 har i stor utsträckning präglats av händelser som följt av det ovanligt stora inflödet av asylsökande under hösten 2015. De därpå följande ändringarna i migrationslagstiftningen och den polarisering av den politiska debatten som skett därefter har påverkat SKR:s opinionsbildning på migrationsområdet, liksom utbildningsinsatser och deltagande i olika nätverk.

I ALMEDALEN 2017 arrangerade SKR ett seminarium i spåren av *Juluppropet*. Ärkebiskop Antje Jackelén, Svenska kyrkan och biträdande kyrkoledare Sofia Camnerin, Equmeniakyrkan, medverkade tillsammans med tre företrädare för olika politiska partier. Ett antal debattartiklar har publicerats, i eget namn eller i samverkan med andra organisationer, exempelvis inom ramen för nätverket Concord. En viktig artikel mot slutet av verksamhetsperioden var den som publicerades på DN debatt i december 2018. Artikeln tog upp vad SKR ser som systematiska brister i Migrationsverkets hantering av framför allt konvertiter i asylprocessen.

Nätverksdagar för migration och integration har hållits i april månad både 2017 – med 150 deltagare – och

Björn Cedersjö talar om ämnet "Vägar till tro i olika kyrkor" vid utbildningen på Migrationsverkets huvudkontor i juni 2018.

2018 – med 120 deltagare.

Utbildningsprojektet #Värme har fortsatt med åtta tvådagarskurser per år, väl spridda över landet. Den avsevärda minskningen av "nya" asylsökande till följd av de ovan

80

tusen skrev under *Juluppropet*.

MIGRATION OCH INTEGRATION

- Frågorna om migration och integration tillhör de allra viktigaste framtidsfrågorna i Sverige. Det är frågor där kyrkorna tillsammans, i stor samsyn, arbetar för realism och humanitet. Det sker bland annat genom påverkansarbete gentemot beslutsfattare och myndigheter, utbildningar och materialproduktion. Familjeåterförening, en mer rättssäker prövning av konvertiters asylskäl samt utbildningstillfällen som stöd till lokalt arbete är områden som SKR arbetat särskilt mycket med de senaste åren.

nämnda ändringarna i lagstiftningen är troligen den viktigaste anledningen till att antalet kursdeltagare oftare legat kring 20-25 än kring 40, som var det mål som projektmedelsansökan satte.

Kurser om konvertiter i asylprocessen med målgruppen kyrkornas anställda har hållits båda åren, fyra under 2017 och tre under 2018. I samverkan med Migrationsverket hölls i juni 2018 en studiedag med ett trettiotal av dess anställda med syftet "att förbättra bedömningsunderlaget gällande konversion till kristendom".

SVERIGES KRISTNA RÅD finns representerade i ett flertal viktiga sammanhang; till exempel som utbildare vid Domstolsverkets fortbildningar om Religiös och sexuell identitet i asylmål, i Migrationsverket möten med civilsamhället och migrationsministrarnas "Asylforum".

Kyrkornas nordisk-baltiska nätverk för migrationsfrågor och CCME (Churches' Commission for Migrants in Europe) är två viktiga samarbetsfora där SKR deltar.

1,1 miljoner till stipendiater

Stiftelsen Nathan Söderbloms minnesfond ger anslag och stipendier till personer som stödjer forskning och studier av relevans för fred och den ekumeniska rörelsen. Under 2018 fördelades 515 000 kronor till 37 stipendiater.

Förvaltningsnämnden, det vill säga styrelsen, är ekumeniskt sammansatt med en representant från varje kyrkofamilj i SKR. Svenska kyrkans ärkebiskop är fondens ordförande. Svenska kyrkans kyrkokansli förvaltar fonden. Fonden välkomnar ansökningar från medlemmar i alla svenska kyrkor och kristna samfund. Stipendiernas antal och storlek beror på fondens avkastning och varierar från år till år. Stipendier kan sökas för att täcka kostnader för materialinsamling, andra studieresor, publiceringskostnader samt deltagande i internationella ekumeniska kurser, konferenser och seminarier.

Ett särskilt ansvarsområde för fonden är att erbjuda stipendier för kurser vid Ecumenical Institute i Bossey, Schweiz, som drivs av Kyrkornas världsrad. Fonden

37 stipendiater fick 2018 dela på 515 000 kronor.

Nathan Söderblom var ärkebiskop inom Svenska kyrkan åren 1914-31.

prioriterar också ansökningar som vid sidan av ekumenisk relevans har en uttalad inriktning mot fredsfrågor.

2017 fördelades 648 000 kronor till 86 stipendier och 2018 fördelades 515 000 kronor till 37 stipendier. SKR är huvudman för fonden.

Människosynen i fokus

Enligt kristen tro är varje människa skapad och älskad av Gud och oändligt värdefull. Människosynen och värdigt bemötande av människor har därför stått i fokus för arbetet i SKR:s referensgrupp för medicinsk etik.

Gruppen har förberett program för två rådsmöten där människors värde och värdighet behandlats. Genom dessa möten har frågor och reflektioner tagits fram som bildat utgångspunkt och underlag för arbetet med den skrift om *Människors värde och värdighet* som styrelsen gav Björn Cedersjö i uppdrag att ta fram. Den kommer att publiceras under våren 2019.

Under hösten 2017 publicerade Statens medicinska rådet en kunskapsammansättning om dödshjälp, något som referensgruppen följt upp genom samtal och genom en halvdag i rådsmötet i november 2018. För övrigt har gruppen bland annat bearbetat frågor om sena aborter, könsbyte bland unga människor och assisterad befruktning. Regeringen beslöt under 2017 att inte föreslå legalisering av surrogatmoderskap vilket var i linje med den tveksamhet som SKR uttalat genom debattartiklar och remissyttrande.

Sveriges kristna råd har också skrivit under ett reviderat uttalande från *Nätverket Rätt till vård* där rätten till vård på lika villkor för alla bekräftas.

Riktlinjer vid övergrepp

I spåren av #metoo-rörelsen gav kyrkorna i början av 2018 ut skriften "Ekumeniska riktlinjer vid sexuella övergrepp i kyrkliga miljöer" som belyser frågan om sexuella övergrepp.

Sedan #metoo-rörelsen briserade har sexuella övergrepp diskuterats öppet på ett sätt som är historiskt unikt. Detta har även skett inom kyrkan. Därför gjordes en revidering av *Ekumeniska riktlinjer vid sexuella övergrepp i kyrkliga miljöer* som är en praktisk handbok riktad till alla kyrkor. Skriften är i grunden en uppdatering av de riktlinjer som antogs redan år 2003. Nytt i den reviderade utgåvan är exempelvis uppdateringar av nya lagar samt förhållandet till sociala medier.

32 sidor har skriften om sexuella övergrepp i kyrkliga miljöer.

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

Riktlinjerna innehåller teologiska och principiella resonemang men också praktiska tips.

I RIKTLINJERNA FINNS förslag om hur man ska agera för att förebygga sexuella övergrepp i kyrkliga miljöer, men det innehåller också råd för hur man bör agera då man i församlingen inser att något har hänt, exempelvis när och hur polisen ska kopplas in. Skriften betonar att kyrkan ska stå på den utsattes sida och tar också upp att många offer

har upplevt att övergreppen ofta tystas ned.

Inom området samlevnad arbetar Sveriges kristna råd även med att formulera kyrkornas gemensamma ståndpunkter i offentlig debatt. Det sker till exempel genom debattartiklar, uttalanden och remissvar på statliga utredningar eller förslag.

Dialog mellan religionerna

Behovet av interreligiösa samtal och mötesplatser är stort, vilket bland annat märks genom många lokala initiativ. Gemensamt för dem alla är frågor som fred, religionsfrihet, religionsmöten och samexistens.

Sveriges kristna råd finns representerat i olika interreligiösa sammanhang på nationell nivå. Kyrkorna arbetar också med religionsteologi för att bearbeta sin relation och kunskap till andra trossamfund.

I Sveriges interreligiösa råd (SIR) möts företrädare för olika religioner för gemensamma överläggningar två gånger per år. Målet och syftet är att människor av olika

tro står tillsammans upp mot hot, hat och våld och för religionsfrihet. Presidieledamöterna inom Sveriges kristna råd finns med som representanter i rådet. SIR företräder elva religioner.

I Regeringens råd för trossamfundet sker överläggningar mellan regeringen och trossamfundet om aktuella samhällsfrågor. SKR:s styrelse utser de kristna representanterna.

Sveriges kristna råd har ett nära samarbete med Myn-digheten för stöd till trossamfund, bland annat genom utbildningsinsatser och arbetet inom Sjukhuskyrkan.

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

Arbetsgruppen för missionsteologi planerade för konferensen i det nordiska Faith and Order-nätverket i Uppsala i november 2018. Konferensen uppmärksammade betydelsen av Kyrkornas världsråds generalförsamling i Uppsala 1968.

Teologi ett sätt att tala om Gud

Ekumenisk teologi handlar om den teologiska grunden för det som är SKR:s uppdrag, att arbeta för kristen enhet i Sverige, men också att ge underlag till den teologiska reflektion som ligger till grund för det arbete för rättvisa och fred.

Ordet *ekumenik* är bildat av det grekiska ordet *oikoumene*, som betyder hela den bebodda världen. När den ekumeniska rörelsen växte fram på 1900-talet blev ordet beteckningen för arbetet för kristen enhet.

Hur ska vi hitta ett språk om Gud som är gripbart för människor i olika situationer? Det är ett sätt att beskriva vad teologi och teologisk reflektion ytterst handlar om. Oftast översätts ordet teologi med "läran om Gud" och ordet i sig är bildat av de grekiska orden för Gud *theos* och ord *logos*, det vill säga ordagrant *ord om Gud*. Man skulle kunna säga att teologi är ett sätt att tala om Gud. Då kan man inte tala om en universell teologi, som är en gång för alltid formulerad. Man måste tala om teologi-

er, dvs använda plural. Varje konkret situation kräver sitt speciella sätt att tala om Gud; den teologiska reflektionen föds i konkreta situationer.

Mission hör till kyrkans väsen eftersom mission inte är något som kyrkan gör utan beskriver vad kyrkan är, en del i Guds sändning (Missio Dei) i världen.

MISSIONSTEOLOGIN är ett arbetsområde där SKR samverkar nära med Svenska missionsrådet (SMR), till exempel i den gemensamma arbetsgruppen i missionsteologi. 2017 avslutades pilgrimsprocessen där kyrkorna tillsammans besökte de olika kyrkofamiljernas kurs- eller stiftsgårdar för att under ett dygn tränga djupare in i varandras sätt att tolka missionsuppdraget. Under 2017 besöktes stiftsgården för Stockholms katolska stift, Marielund och Västerås stifts stiftsgård i Rättvik. I november 2017 deltog flera av pilgrimsprocessens deltagare i den fjärde internationella konferensen i receptiv ekumenik i Canberra och presenterade erfarenheterna från

pilgrimsprocessen.

Ett annat ansvarsområde för ekumenisk teologi är att följa det internationella arbetet inom *Faith and Order-kommissionen*. Arbetsgruppen planerade konferensen i det nordiska Faith and Order-nätverket i Uppsala i november 2018, som bland annat uppmärksammade betydelsen av Kyrkornas världsråds generalförsamling i Uppsala 1968.

SKR:S ARBETSGRUPP för jämställdhetsfrågor har fortsatt sitt arbete under perioden. Gruppen består av två representanter, en kvinna och en man, från varje kyrkofamilj. Generalsekreteraren för Sveriges ekumeniska kvinnoråd (SEK) är adjungerad och är gruppens sekreterare. Arbetsgruppen möts två gånger per termin. Samtalen har, som det heter i uppdragsbeskrivningen, utgått från vår gemensamma tro att vi, både kvinnor och män, är skapade till Guds avbild och innefattar såväl en teologisk antropologisk och genusmedveten fördjupning som praktiska frågor.

Människovärdet i centrum

Alla människors lika värde är en grundbult i både kyrkornas och samhällets övertygelse. Såväl kyrkor som samhälle har som mål att arbeta för att varje människa utifrån sina förutsättningar ska kunna leva ett så gott liv som möjligt.

Seminariedagen inleds. När de första orden är sagda kommenterar en deltagare; hörselslingan fungerar inte. Vi tvingas svara: den finns inte. Oerhört pinsamt för en dag om kyrka och funktionshinder, ett generalfel som är just vad arbetsgruppen Kyrka – funktionshinder vill påtala. Vad är det att vara en inkluderande kyrka som på allvar ser varje kvinna och man skapad till Guds avbild? Och hur kan kyrkornas människosyn bidra till en positiv samhällsutveckling. Hur lär vi oss ett

självklart inkluderande tankemönster för särskilda behov vad gäller hörsel, syn och fysisk tillgänglighet? I arbetsgruppen deltar, förutom representanter för SKRs medlemskyrkor, SKR-H (Sveriges kristna handikappförbund) och kristna synskadades riksförening, Syskonbandet.

GÅVAN ATT FINNAS till – om kyrkan och funktionshinder utkom som nummer 23 i Sveriges kristna råds skriftserie 2017. Det är en svensk översättning av dokumentet *The gift of being* som mottagits av Kyrkornas världsråds centralkommitté och som riktar sig till kyrkorna i den ekumeniska familjen och deras samhällen

och är ett spännande inflöde till samtal om kyrkosyn. Arbetsgruppen har följt översättningsarbetet och använt sig av dokumentets tema när Sverige stod värdar för den nordiska nätverkskonferensen för kyrka – funktionshinder i Uppsala, september 2017 med deltagare från Danmark, Finland, Norge och Sverige. Kyrkornas världsråds ekumeniska nätverk kring funktionshinder (EDAN) fanns närvarande vid konferensen genom programdirektor Anjeline Okola.

Under 2018 planerades en nationell nätverksträff som bland annat på grund av önskade medverkande fick skjutas upp till januari 2019 med temat *Vår Gud bär sår*. Ett pågående arbete för gruppen är att följa kyrkornas uppmärksammande av frågor kring funktionshinder, utifrån teologiska förståelse om varje människas unika värde och Kristi kropp.

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

Arbetsgruppen för frågor omkring funktionshinder.

FOTO: IKON

Kyrkorna har gemensamt fokuserat på äldres psykiska ohälsa.

Unga & äldres psykiska ohälsa

Psykisk ohälsa har varit ett återkommande ämne i samhällsdiskussionerna under de senaste åren, särskilt ökningen av ohälsa bland unga människor.

Diakoni är uppdraget till kyrkan grundad i Kristi kärlek, att genom delaktighet, respekt och ömsesidig solidaritet möta varandra i utsatta livssituationer. Så lyder en allmänt använd definition av innebörden i ordet diakoni.

Sveriges kristna råd bidrar till kyrkornas diakonala arbete främst genom det resursmaterial som tas

fram inför Diakonins månad. Under senare tid har Diakonins månad haft tvåårsteman. 2017 var andra året på temat *Psykisk ohälsa bland barn och unga*. Allt material publicerades 2016 digitalt och omfattade filmer, texter och webblänkar, en blandning av faktasammanställningar, vägledning och inspiration.

EN INSPIRATIONS- och kunskapsdag hölls i september 2017 då materialet kompletterades och aktualiserades. För 2018 beslöt referensgruppen att fortsätta med temat *psykisk ohälsa* men att under 2018 och 2019 foku-

sera psykisk ohälsa bland äldre. Ett motsvarande material om psykisk ohälsa i denna åldersgrupp togs fram och publicerades digitalt och introducerades på en kunskapsdag i september. Inriktningen har mött stort intresse och webbplatsen om diakoni hör till SKR:s mest besökta.

I referensgruppen har man följt och samtalat om aktuella frågor som möter i församlingarnas sociala och diakonala arbete, samt delat information om arrangemang och initiativ från de olika samfundet och organisationerna.

SKR i organisationsförändring

Styrelsen för Sveriges kristna råd beslöt den 24 april 2018 att förändra organisationen som innebär att fyra långvariga projekt nu är avslutade.

Sedan i hösten 2017 har styrelsen för Sveriges kristna råd arbetat med en organisationsöversyn där medlemskyrkorna genomlyst rådets olika verksamheter. Våren 2018 beslutade styrelsen att vid årsskiftet 2018/2019 avsluta projekten Kyrkornas globala vecka, Hållbar kyrka, Kyrka för Fairtrade och Fred.

Styrelsen var enig om att Sveriges kristna råd arbetar inom för många områden. Dessutom har kraven på redovisning av externt finansierade projekt har ökat, vilket har inneburit en alltför stor belastning på SKRs befintliga administration. Styrelsen var överens om att det saknades möjlighet att öka intäkter för att stärka administrationen, vilket innebär beslut att inte längre söka extern finansiering för dessa projekt.

Idag finansieras en tredjedel av verksamheten genom medlemsavgifter från kyrkorna, resterande medel kommer bland annat från Kriminalvården, Sida och Folke Bernadotteakademien. Kyrkorna vill med beslutet skapa större utrymme för ökad teologisk reflektion i lyhörddhet för olika traditioners behov. Styrelsen har noterat att kyrkornas gemensamma röst är betydelsefull och allt mer efterfrågad, inte minst när det gäller remissvar och påverkansarbete i samhället.

– Det är en smärtsam process att göra nedskärningar och att med-

arbetare behöver sluta. Samtidigt var organisationsförändringen ett nödvändigt sätt att stabilisera verksamheten så att organisationen står tryggt och stadigt inför framtiden, säger Karin Wiborn, generalsekreterare för Sveriges kristna råd.

Trots att flera projekt avslutats fortsätter Sveriges kristna råd med arbetet för fred, hållbarhet och en rättvis värld genom arbetsgrupperna fred och mänskliga rättigheter och Klimat och hållbarhet. Arbetet med Kyrka för fairtrade samordnas nu av Svenska kyrkan.

I samband med beslutet att dra ner på verksamheten har styrelsen även sett över de ekumeniska åtagandenas hemvist, vilket innefattar självavård vid institutioner och Ekumeniska följeslagarprogrammet.

På följande tre sidor presenteras tre projekt som avslutades vid årsskiftet 2018/2019:

Fred och mänskliga rättigheter, Kyrkornas globala vecka och Kyrka för fairtrade.

Det är en smärtsam process att göra nedskärningar och att medarbetare behöver sluta.”

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

I april 2018 beslutade styrelsen att dra ner på antalet projekt.

Sju författare från sju religioner skriver om fred.

Fred i religionens namn

I kyrkornas sändning i världen är kallelsen att verka för fred och försoning ett ofrånkomligt uppdrag. Den bibliska visionen om Guds rike som är ett fredens rike utmanar kyrkorna att vara en profetisk röst i samhället som på teologisk grund talar med en gemensam röst i en mångkulturell värld för rättfärdighet, fred och försoning.

En naturlig roll för Sveriges kristna råd är att vara en samordnande aktör för fred. Ett uttryck för detta är den ekumeniska referensgruppen för fred som består av representanter från flera organisationer och kyrkor. Förutom informationsutbyte och ömsesidigt lärande söker organisationerna i referensgruppen ökad praktisk samverkan kring allt från fredsteologiska studiematerial till debattartiklar i aktuella frågor, till exempel om den svenska vapenexporten och förbud av kärnvapen. Gruppen följer också det internatio-

nella ekumeniska fredsarbetet, till exempel EPAN, Ecumenical Peace Advocacy Network, inom Kyrkornas Världsråd, samt den Europeiska kyrkokonferensens (KEKS) arbetsgrupp för fred och försoning i vilken SKR har haft en representant.

Liksom inom den världsvida ekumeniska rörelsen har Sveriges kristna råd i sin verksamhet en bred syn på fredsfrågorna som inkluderar nära vardagliga relationer, genusbaserat våld (Thursdays in Black), lokalsamhället, internationella konflikter, vapenexport, nedrustning, konfliktförebyggande, fred-rättvisa, fred-klimat, samt religionernas roll. Arbetet relateras alltmer till FN:s globala hållbarhetsmål (SDG).

EN VIKTIG DEL AV SKR:s fredsarbete, vilket sedan 2005 genomförts med stöd från Folke Bernadotte Akademien, har varit det interreligiösa fredsarbetet som skett i samarbete med Sveriges interreligiösa råd (SIR). Ett konkret uttryck

för detta samarbete har varit arbetet med att sammanställa och publicera en interreligiös fredsantologi som en naturlig vidareutveckling av SKR:s fredsteologiska arbete efter den ekumeniska fredsantologin *Att slå följe för fred*.

I DEN INTERRELIGIÖSA fredsantologin "Fred i religionens namn" skriver sju författare från sju religioner var sitt kapitel om hur fred motiveras utifrån den egna traditionen. I en tid som präglas av en bild av religion som konfliktskapande vill SKR och SIR lyfta fram exempel på hur religion kan vara en kraft för fred – och i en tid då det demokratiska utrymmet för religion ifrågasätts och det skrivs mycket om religionerna blir det allt viktigare att ge röst åt religionens egna företrädare.

Projektet Fred avslutades vid årsskiftet 2018/2019 men arbetet för fred lever vidare inom arbetsgruppen för fred och mänskliga rättigheter.

Kyrkorna i en hållbar värld

Kyrkornas globala vecka har under 2017 och 2018 fokuserat på att lyfta fram de globala målen och FN:s Agenda 2030.

Agenda 2030 antogs som en FN-resolution av världens ledare den 25 september 2015. Det är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som någonsin antagits och innehåller 17 övergripande mål, de globala målen för hållbar utveckling. De senaste två åren har Kyrkornas globala vecka bidragit till att sprida kunskap och öka kännedom om just de globala målen. En av de viktigaste sakerna med de globala målen är att de gäller oss alla – i alla länder och på samhällets alla nivåer. Samfund, kyrkor, trosbaserade organisationer och enskilda kristna har en viktig roll att spela. Frågor om klimathotet, miljöförstöring, fattigdom och konflikter har i allra högsta grad en moralisk och andlig dimension. Kyrkornas globala vecka har bidragit med att synliggöra de existentiella aspekterna av dessa frågor.

TEMAT FÖR 2017 var *Hållbar värld för alla* och syftade till att lyfta de 17 globala målen och ge dem en djupare teologisk förankring. Som stöd för församlingarnas arbete med detta producerades ett inspirationshäfte med bland annat böner för vart och ett av målen, fördjupningstexter och aktivitetstips.

Arbetet med de globala målen fortsatte 2018 men fokuserade mer på Kyrkornas och civilsamhällets roll för en hållbar utveckling under temat *Vem får höras? – Kyrkornas roll för en hållbar värld för alla*. Ett större magasin än det vanliga inspirationshäftet togs fram. I magasinet lyfts engagerade människor kopplade till de olika arrangörerna

Inför Globala veckan 2018 producerades magasinet med tema "Vem får höras?".

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

SKR ansvarade för SR:s radioandakter under Kyrkornas globala vecka 2018.

av Kyrkornas globala vecka fram och tips och förslag på hur människor på olika sätt kan engagera sig för förändring ges.

En debattartikel publicerades på SVT Opinion av kyrkorna och organisationerna som står bakom Globala veckan där de ställde krav på Sveriges riksdag att verka för att stärka civilsamhället och skydda människors rätt att höras både i Sverige och i världen. Artikeln och magasinet skickades sedan ut till alla nya riksdagsledamöter.

KYRKORNAS GLOBALA VECKA

- Kyrkornas globala vecka arrangeras i november och är ett tillfälle för kyrkor, församlingar och organisationer att uppmärksamma globala rättvisefrågor – samtidigt och tillsammans.

Under 2018 uppmärksammades veckan i Sveriges radio genom att morgonandakterna i P1 utgick ifrån årets tema. Andakterna hölls av representanter från de olika kyrkofamiljerna och var mycket uppskattade.

BÅDE 2017 OCH 2018 var engagemanget stort i lokala församlingar. Det arrangerades hundratals aktiviteter som temakvällar, fester, gudstjänster, föreläsningar, konserter, utställningar och en massa annat runt om i landet.

Under hösten 2018 genomfördes en omfattande extern utvärdering av programmet för att ta lärdom av hur vi kan arbeta med lokal ekumenik, informationsspridning och samordning.

Sveriges kristna råd är huvudman för Kyrkornas globala vecka och arrangerar den tillsammans med en rad andra organisationer och kyrkor. Arbetet har finansierats med ekonomiskt stöd från Sida.

Projektet Kyrkornas globala vecka avslutades vid årsskiftet 2018/2019.

KYRKA FÖR FAIRTRADE

- Diplomet ges till församlingar som i största möjliga mån konsumerar Fairtrade-märkt kaffe, te och andra produkter, engagerar sig i kampanjer och sprider information om Fairtrade och rättvis handel. Diplomeringsen Kyrka för Fairtrade har funnits sedan 2009. I slutet av 2018 var 182 församlingar och kyrkor diplomerade runt om i Sverige och i olika samfund.

33 diplomerade kyrkor

Kyrka för Fairtrade är en ekumenisk diplomerings för församlingar som engagerar sig för rättvis handel. Verksamheten hjälper och stöttar församlingar i sitt engagemang både innan och efter diplomeringsen. Under 2017 och 2018 diplomerades 33 församlingar.

Genom att öka sin egen och andras kunskap, påverka till attitydförändring och öka sin egen och andras etiska konsumtion, bidrar alla som är engagerade i Kyrka för Fairtrade till förbättrade arbets- och levnadsvillkor för odlare och producenter i länder med utbredd fattigdom. Detta återknyter starkt till en kristen syn på alla människors lika värde, att vårda den jord som Gud älskar samt uppfyllandet av Agenda 2030.

För tionde året i rad arrangerar Fairtrade Sverige 2018 den stora Fairtrade-fikakampanjen, Fairtrade Challenge. Syftet är att uppmärksamma skillnad den gör för odlare och producenter när du väljer Fairtrade-märkta varor. Att det också har ett tävlingsinslag gör det lite festligt.

KYRKA FÖR FAIRTRADE samlar alla kyrkorelaterade fikapausar i ett fikalag, "Kyrkor för Fairtrade". Därmed signalerar vi att Kyrkan vill visa kärlek till vår nästa, också genom de val vi gör när vi handlar. 2018 fick kyrkorna ett särskilt tillfälle att visa sitt engagemang genom att de fick räkna med kyrkfikat på söndagen innan fikakampanjen drog igång. Detta resulterade i att "Kyrkor för Fairtrade" hamnade på tredjeplats i Sverige med 20 047 deltagare.

Styrgruppen för Kyrka för Fairtrade består av representanter från Eumeniakyrkan, Frälsningsarmén, Föreningen för Fairtrade, Sveriges kristna råd och Svenska kyrkan. Arbetsgruppen består av representanter från Eumenia, Frälsningsarméns ungdomsförbund, Förening för Fairtrade, Organisationen Fair Trade Återförsäljarna, Sveriges kristna råd, Svenska kyrkan och Svenska kyrkans unga.

Kyrka för Fairtrade finansieras av Eumeniakyrkan, Frälsningsarmén och Svenska kyrkan samt av årsavgifter från de diplomerade församlingarna.

SKR lämnade vid årsskiftet 2018/2019 över samordningsansvaret för Kyrka för Fairtrade till Svenska kyrkan vid årsskiftet.

19 expertgrupper inom kyrkorna

Här presenteras medlemmarna i de olika arbets-, referens-, och styrgrupper, nätverk och andra grupper som är kopplade till arbetet inom Sveriges kristna råd.

ARBETSGRUPPEN FÖR EKUMENISK TEOLOGI

Johannes Zeiler, Svenska kyrkan
Arne Fritzon, Eumeniakyrkan
Nausikaa Haupt, Stockholms katolska stift
Ulrik Josefsson, Pingst – Fria församlingar i samverkan
Misha Jaksic, Ortodox samordnare, Sveriges kristna råd
Karin Wiborn, Sveriges kristna råd
Olle Kristenson, Sveriges kristna råd

ARBETSGRUPPEN FÖR RELIGIONSTEOLOGI

Kajsa Ahlstrand, Svenska kyrkan
Pär Götefelt, Eumeniakyrkan
Kaj Engelhart, Stockholms katolska stift
Peter Lööv Roos, Svenska kyrkan
Olle Kristenson, Sveriges kristna råd

ARBETSGRUPPEN FÖR JÄMSTÄLLDHETSFRÅGOR

Pehr Thorell, Stockholms katolska stift
Sofia Rosshagen, Stockholms katolska stift
Inger Lise Olsen, Svenska kyrkan
Erik Gyll, Svenska kyrkan
Anethe Carlsson, Pingst – Fria församlingar i samverkan
Per Westblom, Eumeniakyrkan
Anne-Christine Lindvall, Serbiska ortodoxa kyrkan
Misha Jaksic, Ortodox samordnare, Sveriges kristna råd
Olle Kristenson, Sveriges kristna råd
Esther Kazen, Sveriges Ekumeniska kvinnoråd (adj)

ARBETSGRUPP FÖR MISSIONSTEOLOGI

Erik Berggren, Svenska kyrkan
Ann Aldén, Svenska kyrkan
Anna Ljung, Eumeniakyrkan
Nausikaa Haupt, Stockholms katolska stift
Misha Jaksic, Ortodox samordnare, Sveriges kristna råd
Jan-Åke Alvarsson, Uppsala universitet

Gunilla Gunner, Södertörns högskola
Petter Jakobsson, Svenska missionsrådet
Olle Kristenson, Sveriges kristna råd

ARBETSGRUPPEN FÖR RELIGIONS- OCH ÖVERTYGELSEFRIHET

Jennie Nordin, Svenska kyrkan
Maria Klasson Sundin, Svenska kyrkan
Christer Daelander, Eumeniakyrkan
Stefan Swärd, Evangeliska frikyrkan
Katherine Cash, Svenska missionsrådet
Kristina Patring, Svenska missionsrådet
Misha Jaksic, Ortodox samordnare, Sveriges kristna råd
Olle Kristenson, Sveriges kristna råd

KYRKORNAS SAMRÅDSGRUPP KRING BARNKONVENTIONEN

Amanda Carlshamre, Svenska kyrkans unga
 Ungdomsförbund (FA Ung)
Johanna Björkman, Salt/EFS
Ellen Skånberg, Sensus
Lena Olsson Fogelberg, Svenska kyrkan
Marcel Genetay, Svenska kyrkans unga
Maria Hammarström, Svenska kyrkans unga
Gunilla Ikponmwosa, Eumenia/Eumeniakyrkan
Hannah Kroksson, Svenska kyrkan
Maria Olausson, Frälsningsarmén
Björn Håkonsson, Stockholms katolska stift
Marina Andersson, Pingst – Fria församlingar i samverkan
Fredrik Wenell, Sveriges kristna råd

STYRGRUPPEN FÖR EKUMENISKA FÖLJESLAGARPROGRAMMET

Marianne Kronberg, Sabeel i Sverige (ordförande)
Anna Hjälms, Svenska kyrkan
Jakob Sundmark, Svenska kyrkan
Margoth Sonnebo, Socialdemokrater för tro och solidaritet
Ulf Carmesund, Socialdemokrater för tro och solidaritet
Helena Johansson, Kristna Fredsrörelsen
Gunlög Galmén, Kristna Fredsrörelsen

Gunilla Ikponmwosa, Eumeniakyrkan
Lennart Molin, Eumeniakyrkan
Magnus Stenberg, Studieförbundet Bilda
Mikael Ivarsson, Studieförbundet Bilda
Jana Frolén, KFUM Sverige
Viktor Steen, KFUM Sverige
Sofia Emanuelsson, IM
Kenneth Kimming, Diakonia
Therese Garmstedt, Diakonia
Inger Styrbjörn, Sabeel i Sverige
Kristina Hellqvist, Sveriges ekumeniska Kvinnoråd
Esther Kazen, Sveriges ekumeniska kvinnoråd
Ulrika Jonsson, Sensus Studieförbund
Yasin Ahmed, Sensus Studieförbund
Julia Ryberg, Vännernas samfund
Lars Longueville, Vännernas samfund
Karin Wiborn, Sveriges kristna råd

ARBETSGRUPPEN FÖR EKUMENISK DIAKONI

Ywonne Eklund, Frälsningsarmén
Marie Lindholm, Eumeniakyrkan
Annika Andersson, Hela människan
Christine Viklund, Pingst – Fria församlingar i samverkan
Christina Hennig, Stockholms katolska stift
Jan Sjögerud, Svenska kyrkan
Ulf Häggqvist, Svenska Alliansmissionen
Jakob Evertsson, Sveriges kristna råd

ARBETSGRUPPEN FÖR KLIMAT OCH HÅLLBAR UTVECKLING

Lennart Renöfält, Eumeniakyrkan
Olivia Hugoo, Eumenia
Sofia Rosshagen, Stockholms katolska stift
Henrik Grape, Svenska kyrkan
Magnus Myrberg, Svenska kyrkan
Sven-Gunnar Hultman, Pingst – Fria församlingar i samverkan
Isadora Bennet, Svenska kyrkans unga
Samuel Gustafsson, Bilda
Anna Axelsson, Diakonia
Josefin Stenmark, Diakonia-aktivisterna
Ulrika Jonsson, Sensus
Jacob Carlzon, Svenska Alliansmissionen
Anna Olsson, Svenska missionsrådet
Jakob Evertsson, Sveriges kristna råd

REFERENSGRUPPEN FÖR MEDICINSK ETIK

Christina Lindgren, Eumeniakyrkan
Carin Åblad Lundström, Svenska kyrkan
Ingemar Moritz, Svenska kyrkan
Helena D´Arcy, Respekt
Jukka Aminoff, Finska ortodoxa kyrkan
Jakob Evertsson, Sveriges kristna råd

ARBETSGRUPPEN FÖR FRED OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Antonius Almaleh, Studieförbundet Bilda
Cecilia Nilsson Kleffner, Diakonia
Gunilla Ikponmwosa, Eumeniakyrkan
Els-Marie Carlbäcker, Eumeniakyrkan
Lotta Sjöström-Becker, Kristna Fredsrörelsen
Jöran Lindeberg, Kristna Fredsrörelsen
Jenny Svanberg, Life & Peace Institute
Cecil de Rozario, Stockholms katolska stift, Justitia et Pax
Ulrika Jonsson, Studieförbundet Sensus
Esther Kazen, Sveriges ekumeniska kvinnoråd
Mikael Lindgren, Svenska kyrkan
Isadora Bennet, Svenska kyrkans unga
Sanna Svensson, Svenska missionsrådet
Maria Wählin, PMU
Julia Ryberg, Vännernas samfund
Jakob Evertsson, Sveriges kristna råd

NÄTVERKET SVERIGES KRISTNA UNGDOMSRÖRELSE, SKUR

Kontaktperson på SKR:s kansli:
Fredrik Wenell

ARBETSGRUPPEN FÖR MIGRATION OCH INTEGRATION

Kerstin Oderhem, Evangeliska fosterlandsstiftelsen
Carolina Nilsson, Frälsningsarmén
Elias Nygren, Sociala Missionen
Inga Johansson, Eumeniakyrkan
George Joseph, Caritas, Katolska kyrkan
Katinka Levin, Svenska kyrkan, Stockholms stift
Roland Oscarsson, Svenska Alliansmissionen
Lena Rösell, Rådgivning migrationsfrågor

Anna Karlgren, Svenska kyrkan
Anna Lindblad, Rådgivningsbyrån
Michael Williams, Svenska kyrkan
Christian Molk, Pingst – Fria församlingar i samverkan
Peter Karlsson, Sveriges kristna råd
Misha Jaksic, Ortodox samordnare, Sveriges kristna råd
Jakob Evertsson, Sveriges kristna råd

TEOLOGISKT EXPERTRÅD, NAV – ANDLIG VÅRD I KRIMINALVÅRDEN

Smajo Sahat, imam, Skövde
Mohammad Fazlhashemi, professor i islamisk teologi, Uppsala universitet
Misha Jaksic, ortodox samordnare, Sveriges kristna råd
Olle Kristenson, Sveriges kristna råd

SAMARBETSRADET FÖR ANDLIG VÅRD INOM HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

Gunnel Andréasson, Sveriges Frikyrkosamråd
Sebastian Torvald Jansson, Stockholms katolska stift
Gunilla Löf Edberg, Svenska kyrkan
Birgitta Nordin, Svenska kyrkan
Johan Möller, Svenska kyrkans anställda inom Sjukhuskyrkan
Per Sjöneby, Frikyrkans anställda i Sjukhuskyrkan
Ingrid Underskog, Sveriges Frikyrkosamråd
Süleyman Wannes, Ortodoxa kyrkofamiljen

ARBETSGRUPPEN FÖR FRÅGOR OM KRING FUNKTIONSHINDER

Marjut Ervasti, Svenska kyrkan
Arne Fritzon, Eumeniakyrkan
Tina Hansson, Syskonbandet
Eva Johansson, Sveriges kristna handikappsförbund
Elna Wahlgren Lundqvist, Svenska kyrkan
Thomas Nordlöf, Stockholms katolska stift
Inger Svantesson, Sveriges kristna handikappsförbund
Christine Viklund, Pingst – Fria församlingar i samverkan
Karin Wiborn, Sveriges kristna råd

HÖGSKOLEKOMMITTÉN

Inga Johansson, Eumeniakyrkan
Samuel Klintefelt, Pingst – Fria församlingar i samverkan
Öyvind Tholvsen, Evangeliska frikyrkan
Mikael Nilsson, Svenska Alliansmissionen
Cissi Glittvik, Eumeniakyrkan
Medarbetarrepresentanter, valda av medarbetargruppen:
Anna Berndes, studentpastor Stockholm
Ingalill Dahlgren-Nyberg, Jönköping

PLATTFORM FÖR KYRKORNAS VÄRLDSRÅD

Olle Alkholm, Eumeniakyrkan
Sofia Camnerin, Eumeniakyrkan
Arne Fritzon, Eumeniakyrkan
Gunilla Ikponmwosa, Eumeniakyrkan
Maria Bergstrand, Svenska kyrkan
Eva Brunne, Svenska kyrkan
Kerstin Kollander, Svenska kyrkan
Eva-Christina Nilsson, Svenska kyrkan
Ulrika Persson, Svenska kyrkan
Anders Wejryd, Svenska kyrkan
Celina Falk, Svenska kyrkans unga
Björn Cedersjö, Sveriges kristna råd
Olle Kristenson, Sveriges kristna råd
Karin Wiborn, Sveriges kristna råd, ordförande
Inbjudna:
Victoria Gejrot, Eumeniakyrkan
Nausikaa Haupt, Stockholms katolska stift
Misha Jaksic, Ortodox samordnare, Sveriges kristna råd

EUROPA-EKUMENISK PLATTFORM

Olle Alkholm, Eumeniakyrkan
Åsa Ingårda, Svenska kyrkan
Inger-Lise Olsen, Eumeniakyrkan
Anders Malmstigen, Svenska missionsrådet
Cajsa Sandgren, Svenska kyrkan
Anders Wejryd, Svenska kyrkan
Ariande Rodert, Svenska kyrkan
Björn Cedersjö, Sveriges kristna råd
Olle Kristenson, Sveriges kristna råd
Jakob Evertsson, Sveriges kristna råd.
Karin Wiborn, Sveriges kristna råd, ordförande
Inbjudna:
Nausikaa Haupt, Stockholms katolska stift
Susanne Rodmar, Sveriges kristna råd

Detta är SKR:s personal

Arbetet på kansliet i Alvik, Stockholm, leds av generalsekreterare Karin Wiborn.

LEDNINGSGRUPP:

Karin Wiborn
Generalsekreterare

Arja Stenholm
Ekonomi- och kanslisansvarig

Jakob Evertsson
Teologisk rådgivare

Olle Kristenson
Teologisk rådgivare

Mikael Stjernberg
Press- och kommunikationsansvarig

Henrik Rosén är tjänstledig sedan 2019-01-01.

MEDARBETARE:

Emma Nygren
Administrativ assistent, Andlig vård i Kriminalvården och Värme

Fredrik Wenell
Konsulent, Barn- och ungdom

Gunnel Andréasson
Konsulent, Andlig vård inom hälso- och sjukvården

Helen Åkerman
Samordnare, Andlig vård i Kriminalvården

Jonas Thorängen
Koordinator, Ekumeniska följeslagarprogrammet

Margareta Säfwenberg
Konsulent, Andlig vård i Kriminalvården

Maria Bäcklund
Koordinator, Ekumeniska följeslagarprogrammet

Misha Jaksic
Samordnare, ortodoxa kyrkofamiljen

Peter Karlsson
Projektledare, Värme

Sarah Mossop
Administratör, Sekreterare Nathan Söderbloms minnesfond

Smajo Sahat
Konsulent, Andlig vård i Kriminalvården

Susanne Rodmar
Konsulent, Andlig vård i Kriminalvården

Thomas Strömberg
Samordnare, Ekumeniska följeslagarprogrammet

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

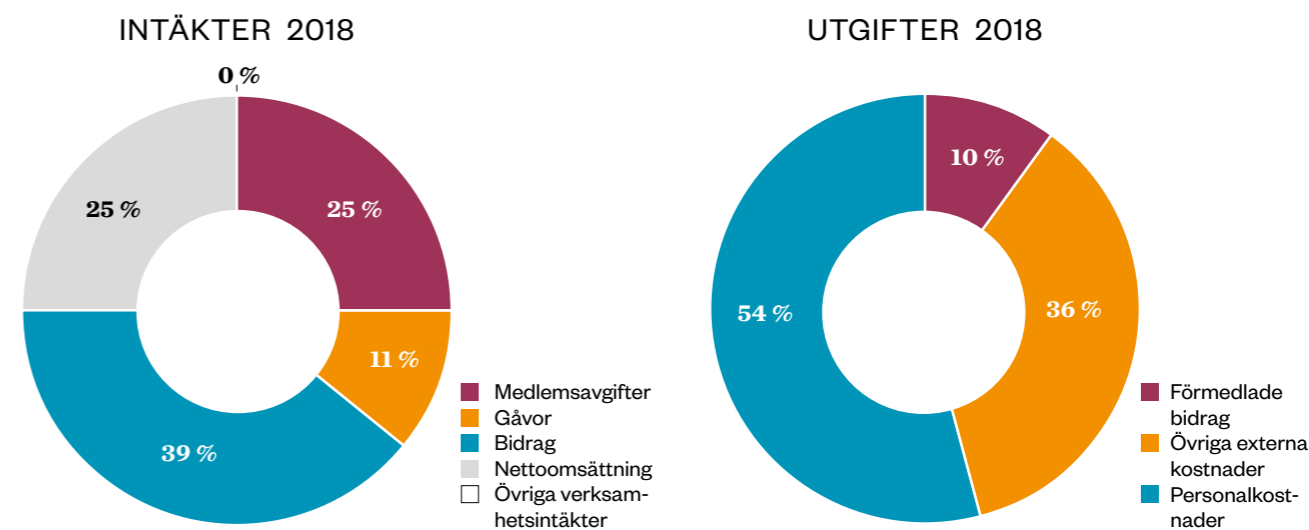
Ekumenik

Kyrkornas uppdrag att samtala, samarbeta och söka enhet kallas ekumenik. Ekumenik kommer från det grekiska ordet *oikoumene* som kan översättas med *hela den bebodda världen*. Ordet är bildat av *oikos* som betyder hus. Ekumenik kan beskrivas som att leva tillsammans i samma hus.

BALANSRÄKNING	12/31/2018	12/31/2017
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>		
Långfristiga värdepappersinnehav	4 385 011	4 357 107
Summa Anläggningstillgångar	4 385 011	4 357 107
Omsättningstillgångar		
<i>Kortfristiga fordringar</i>		
Kundfordringar	1 620 541	3 223 130
Övriga fordringar	173 763	238 322
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	766 626	1 543 211
<i>Summa Kortfristiga fordringar</i>	<i>2 560 930</i>	<i>5 004 663</i>
<i>Kassa och bank</i>	<i>9 129 863</i>	<i>3 826 956</i>
Summa Omsättningstillgångar	11 690 793	8 831 619
SUMMA TILLGÅNGAR	16 075 804	13 188 726
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Eget kapital		
Ändamålsbestämda medel	4 447 856	3 552 706
Balanserat kapital	5 632 838	5 864 081
Summa Eget kapital	10 080 694	9 416 787
Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	1 062 530	862 548
Skuld till Sida och övriga bidragsgivare	2 959 830	1 477 297
Övriga skulder	194 867	553 859
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 777 883	878 233
Summa Kortfristiga skulder	5 995 110	3 771 937
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	16 075 804	13 188 724
Ställda säkerheter	2 419 550	2 419 550

RESULTATRÄKNING	2018	2017
Verksamhetens intäkter		
Medlemsavgifter	6 027 250	6 015 250
Gåvor	2 526 873	1 163 691
Bidrag	9 393 170	10 640 844
Nettoomsättning	5 892 871	5 851 089
Övriga verksamhetsintäkter	20 636	
Summa verksamhetens intäkter	23 860 800	23 670 874
Verksamhetens kostnader		
Förmedlade bidrag	2 246 315	2 774 348
Övriga externa kostnader	8 312 421	6 923 505
Personalkostnader	-12 664 893	12 507 646
Avskrivningar	0	94 843
Summa verksamhetens kostnader	23 223 629	22 300 342
VERKSAMHETENS RESULTAT	637 171	1 370 532
Resultat från finansiella poster		
Resultat från värdepapper som är anläggningstillgångar	0	13 088
Ränteintäkter och liknande resultatposter	27 904	251
Räntekostnader	-1 169	-82
Summa resultat från finansiella poster	26 735	13 257
ÅRETS RESULTAT FÖRE FÖRDELNING	663 906	1 383 789
Förändring av ändamålsbestämda medel		
Årets resultat enligt resultaträkning	663 906	1 383 789
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel	500 205	442 231
Avsättning till ändamålsbestämda medel	-1 395 355	-1 151 097
Kvarstående belopp för året/balanserat kapital	-231 244	674 923

Ekumenik – organiserad godhet

Hur viktigt är det med ekumenik egentligen? Du har i denna verksamhetsberättelse fått läsa om kyrkorna tillsammans i tro och handling under två år. Jag är lite förundrad över vad vi faktiskt gjort samtidigt som en organisationsöversyn har pågått i syfte att förenkla

och förtydliga i kansliets vardagliga arbete och kyrkorna som subjektet i Sveriges kristna råd, SKR. För så är det, utan kyrkornas gemensamma vilja är SKR ingenting och har inget uppdrag att fylla. SKR är en plattform skapad av kyrkorna för ekumenisk övertygelse och vilja. Därför blir frågan om hur viktigt det är med ekumenik väsentlig. I förberedelserna för att ta emot Grekisk ortodoxa kyrkan i Sverige som medlemmar i SKR förmedlade metropoliten en mening som följt mig under dessa två år: *Jag stöder och främjar kristen enhet, som jag inte anser vara en lyx, utan snarare en nödvändighet och en prioritet.*

ATT FÖRSTÅ EKUMENIK som en nödvändighet. Ser vi ekumenik och ger vi det kristna enhetsarbetet en prioritet som svarar mot Kristi bön om att vi alla skall bli ett i Johannes 17:21? I en värld och ett samhälle där polarisering och populism ökar blir gemensamhet och enhet i mångfald ett tecken på hopp. Inte bara i kyrkorna, utan också ett tecken på hopp i världen. När vi håller samman i tron bidrar vi till en medmänsklig infrastruktur, en organiserad godhet.

Det är viktigt med ekumenik och jag håller med metropoliten. Det är en nödvändighet, inte en lyx. Ekumenik är inte det lilla extra utan en del av den kristna kallelsen att leva i gemenskap med varandra eftersom Kristus håller de troende samman. Kyr-

DET EKUMENISKA samtalet lever. Bland kyrkoledare och i de olika arbetsgrupper där kyrkorna använder SKR som en gemensam plattform. Ofta handlar samtalen om människosyn, skapelsesyn, fred, försoning och om det kristna hoppet som ett bidrag i samhälle och värld. Det tar sig uttryck i stöd för religionsfrihet, asylsökandes situation och en hållbar värld för alla. Låt oss tala vidare om detta i vår strävan efter kristen enhet och hur vi är kyrkorna tillsammans i tro och handling.

Karin Wiborn

Generalsekreterare

kornas gemensamma röst i samhället är ofta efterlängtat och uppskattad och, som det ska med en profetisk röst, ibland irriterande.

ÅR 2017 GICK i reformationens tecken, vilket uppmärksammades stort världen över av protestantiska och särskilt Lutherska kyrkor men också i en vidare ekumenisk kontext. SKR bidrog i samband med årsmötet i Uppsala i maj genom ett rådsmöte om Kyrkans historia i Sverige och en gudstjänst i försoningens tecken där relationen mellan Sveriges frikyrkor och Svenska kyrkan stod i fokus, bland annat genom en dialogpredikan mellan ärkebiskop Antje Jackelén och föreståndare för Pingst – Fria församlingar i samverkan, Daniel Alm. 2018 uppmärksammade frikyrkorna 100 år av samverkan genom en högtidsmiddag med bokrelease i oktober. I samband med Europeiska kyrkokonferensens generalförsamling i Novi Sad, Serbien, valdes metropolit Cleopas till vice ordförande, och mot slutet av 2018 ansvarade SKR tillsammans med Equmeniakyrkan och Svenska kyrkan för en ekumenisk helg i Uppsala med samma tema som Kyrkornas världsråds möte 1968 *Se, jag gör allting nytt.*

Läs

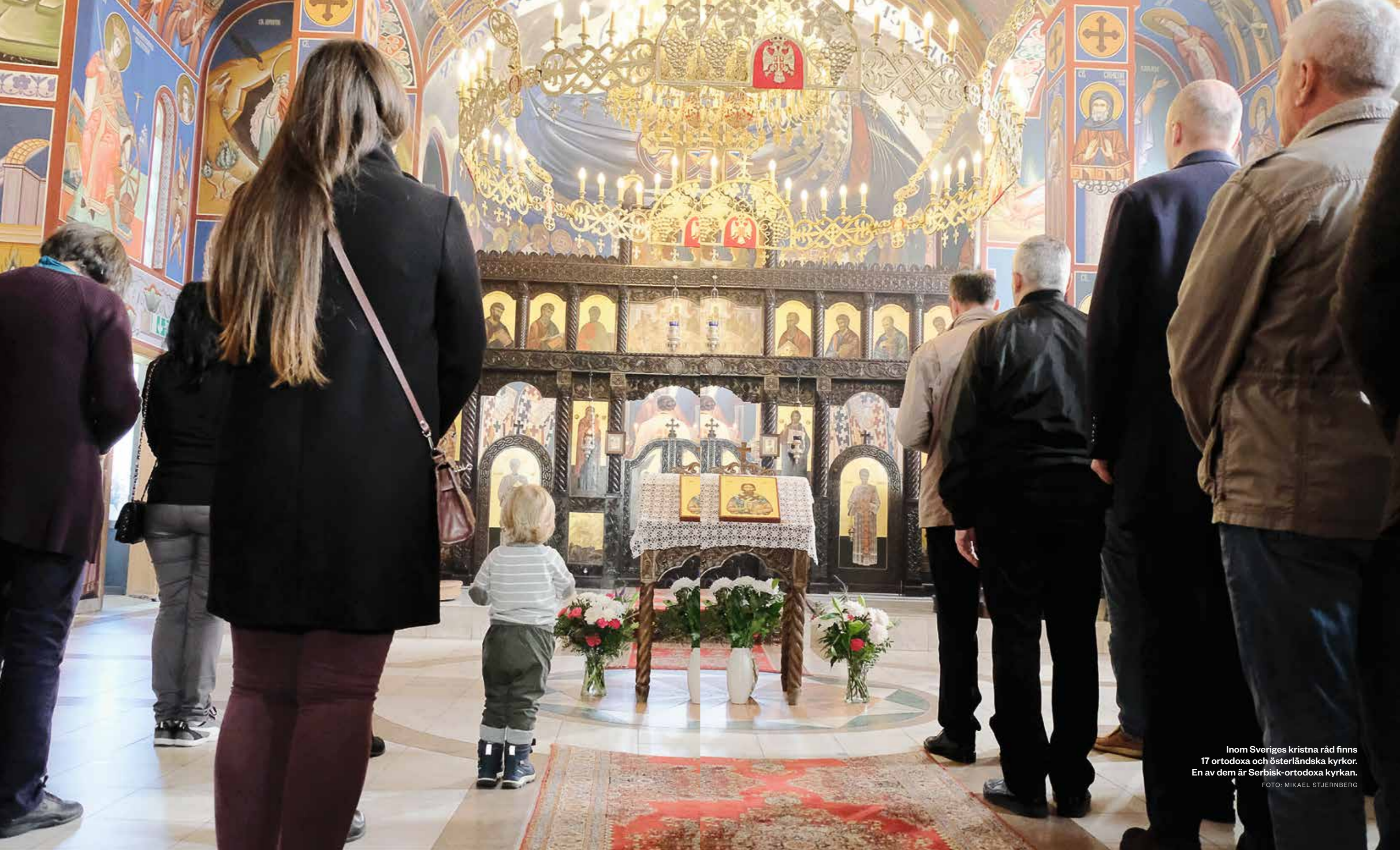
mer om vårt arbete på
vår nya hemsida skr.org

Denna verksamhetsberättelse har godtagits av styrelsen för Sverige kristna råd i april 2019.

Redaktör: Mikael Stjernberg
Foto omslag: Mikael Stjernberg
Korrektur: Emma Nygren
AD/produktion: PW Design AB
Tryck: Trydells tryckeri, Laholm 2019

Sveriges kristna råd
Box 14038
167 14 Bromma
Mejl: info@skr.org

Inom Sveriges kristna råd finns
17 ortodoxa och österländska kyrkor.
En av dem är Serbisk-ortodoxa kyrkan.

FOTO: MIKAEL STJERNBERG

